

بهره‌کشی از زن زیر سایه مدرنیسم!

تا آنجا که به خاطر اینکه در این جهاد مقدس! بهتر شرکت کند، ازدواج خود را تا حدود ۴۰سالگی به تأخیر انداخت و احياناً برای همیشه «مرد ۱۴» ماند.

شکی نیست که قرن ما یک سلسله‌بدبختی‌ها از زن گرفت، ولی سخن در این است که یک سلسله بدبختی‌های دیگر برای او به ارمان آورد، چرا؟ آیا زن محکوم است به یکی از این دو سختی و جبراً باید یکی را انتخاب کند؟ یا هیچ مانعی ندارد که هم بدبختی‌های قدیم خود را طرد کند و هم بدبختی‌های جدید را؟

حقیقت این است که هیچ جبری وجود ندارد. بدبختی‌های قدیم غالباً معلول این جهت بود که انسان بودن زن به فراموشی سپرده شده بود و بدبختی‌های جدید از آن است که عمداً یا سهواً زن بودن زن و موقع طبیعی و فطری‌اش، رسالتش، مدارش، تقاضاهای غریزی‌اش، استعدادهای ویژه‌اش به فراموشی سپرده شده است.

عجیب این است که هنگامی که از اختلافات فطری و طبیعی زن و مرد سخن می‌رود، گروهی آن را به عنوان نقص زن و کمال مرد و بالاخره

تکامل ماشین‌بسم و رشد روزافزون تولید به میزان بیش از حد نیاز واقعی انسان‌ها و ضرورت تحمیل بر مصرف‌کننده با هزاران افسوس و نیرنگ و فوریت استخدام همه وسایل سمعی، بصری، فکری، احساسی، ذوقی، هنری و شهوانی برای تبدیل انسان‌ها به صورت عامل بی‌اراده مصرف، یسار دیگر ایجاب کرد که سرمایه‌داری از وجود زن بهره‌کشی کند اما نه از نیروی بدنی و قدرت کار زن به صورت یک کارگر ساده و شریک با مرد در تولید، بلکه از نیروی جاذبه و زیبایی او و از گرو گذاشتن شرافت و حیثیتش و از قدرت افسوس‌گری او در تسخیر اندیشه‌ها و اراده‌ها و مسخ آنها و در تحمیل مصرف بر مصرف‌کننده و بدیهی است که همه اینها به حساب آزادی او و تساوی‌اش با مرد گذاشته شد.

سیاست نیز از استخدام این عامل غافل نماند، ماجراهایش را مرتب در جراید و مجلات می‌خوانید. در همه اینها از وجود زن بهره‌کشی شد و زن وسیله‌ای برای اجرای مقاصد مرد قرار گرفت اما در زیر سرپوش آزادی و تساوی.

بدیهی است جوان قرن بیستم هم از این فرصت گرانبها غفلت نکرد، برای اینکه از زیر بار تعهدات سنتی نسبت به زن شانه خالی کند و ارزان و رایگان او را شکار کند و به چنگ آورد، از همه بیشتر بر بیچارگی زن و تبعیض‌های ناروا نسبت به او اشک تمساح ریخت

گفت‌وگو

زهررا چیدری

گپ‌وگفتی با گروه دانشجویی «مثل هانیبه» مبتکر ایستگاه‌های عاشقی و آتلیه عکاسی با حجاب

کار فرهنگی بردل زنان و دختران ایرانی می‌نشیند

سیدمحمد حسین کللی افرین

کار تمیز فرهنگی در حوزه عفاف و حجاب و امر به معروف کم داریم، این یک واقعیت تلخ است که باید پذیرفت و بی‌تردید بخش مهمی از مسئولیت وضعیت کنونی حجاب و عفاف در جامعه امروزى فقدان همین کارهای فرهنگی و تلاش برای فرهنگ‌سازی در این حوزه است. با تمام اینها جستۀ گریخته می‌توان در گوشه و کنار کشور نمونه‌هایی از کار موفق فرهنگی در حوزه عفاف و حجاب را مشاهده کرد، همچنان که کلیپ‌های

کوتاه کار فرهنگی یک گروه دانشجویی در مترو تحت عنوان «ایستگاه‌های عاشقی» در فضای مجازی فراگیر شد و بسیاری از مردم ما رفتار این دانشجویان با دختران و زنان کم حجاب و نوع دعوت‌شان به حجاب را پسندیدند و نشر دادند. هر چند این کار فرهنگی و نمونه‌های مشابه آن در میان همه‌های سنگین علیه حجاب و گاه پدسلیقگی برخی دلسوزان و حواشسی آن کم شد اما گروه دانشجویی «مثل هانیبه» همچنان برای انجام

کارهای فرهنگی در حوزه حجاب و عفاف در تلاشند و برنامه دارند، آخرین کار آنها هم در نمایشگاه کتاب بود که مانند کارهای پیشین این گروه نمونه‌ای از کار تمیز فرهنگی و نوعی از امر به‌معروف زبیا سا رعایت اصول و قواعد و گرامت افراد امر به‌معروف شونده بود و به همین خاطر هم می‌توان از این نوع کارها انتظار ماندگاری بیشتری داشت. سراغ زهرا توکلن، مسئول این گروه دانشجویی رفته‌ایم و پای صحبت‌هایش نشستیم.

از وصیت‌نامه شهید و شعرهایی که منتسب به وصیت‌نامه شهیدا بود. این جملات در خصوص خانم‌ها و حجاب و عفاف بود. علاوه بر این بچه‌ها درباره شهیدی که گردونه به نامش درآمده بود، توضیح می‌دادند و درباره زندگیتامه این شهدا با خانم‌ها صحبت می‌کردند و خاطرات کوتاهی که مربوط به شجاعت، غیرت و پایبندی به حفظ ارزش‌های اسلامی این شهدا بود تعریف می‌کردند. همچنین خانم‌هایی که حجاب خوبی نداشتند، ابتدا به آنها تلبیسی مزین به نقش شهید هدی می‌شد و بعد هم یک گیره و روسری به آنها هدی می‌دادیم و از آنها می‌خواستیم هر چه بیشتر شبیه این شهدا که منتخب امام زمان (عج) بوده‌اند، نزدیک شویم و خودمان را کمی به آنچه این شهدا خواستند نزدیک کنیم، بنابراین روسری‌های‌شان را با گیره و روسری‌های اهدایی خودمان مدل دار می‌بستیم. همچنین بسه خانم‌هایی که شال و روسری همراه نداشتند و با کلاه بودند، روسری هدی می‌دادیم.

برای دختر بچه‌ها و نوجوانان هم برنامه‌ای داشتید؟

بچه‌ها از خانم‌های کم‌حجابی که داخل حیاط حضور داشتند دعوت می‌کردند تا به داخل غرفه ما بیایند، با این عنوان که ما یک عکاسی رایگان ویژه داریم. در ادامه توضیح می‌دادیم یکی از کارهایی که ما می‌توانیم لیخند رضایت را روی لبان امام زمان (عج) بیاوریم، این است که ما حجاب‌مان کامل باشد. بچه‌ها می‌گفتند کسی که می‌خواهد در این آتلیه عکس بگیرد، باید حجابش به گونه‌ای باشد که وقتی امام زمان (عج) آن عکس را می‌بینند لیخند بزنند

چیزی که موجب یک‌سلسله بر خورداری‌ها برای مرد و یک سلسله محرومیت‌ها برای زن است تلقی می‌کنند، غافل از اینکه نقص و کمال مطرح نیست، دستگاه آفرینش نخواستۀه یکی را کامل و دیگری را ناقص، یکی را برخوردار و دیگری را محروم و مغبون بیافزیند.

این گروه پس از این تلقی منطقی و حکیمانه‌می‌گویند بسیار خوب، حالا که در طبیعت چنین ظلمی بر زن شده و ضعیف و ناقص آفریده شده، آیا ما هم باید مزید بر علت شویم و ظلمی بر ظلم بیفزاییم؟

آیا اگر وضع طبیعی زن را به فراموشی بسپاریم انسانی‌تر عمل نکرده‌ایم؟

اتفاقاً قضیه بر عکس است؛ عدم توجه به وضع طبیعی و فطری زن بیشتر موجب پایمال شدن حقوق او می‌گردد.

نظام حقوقی زن در اسلام
استاد شهید مرتضی مطهری

ما بیایند، با این عنوان که ما یک عکاسی رایگان ویژه داریم. عمدتاً این خانم‌ها می‌پذیرفتند. برخی از آنها با دوستان، همسر یا مادرشان حضور پیدا می‌کردند. ما قسمتی از غرفه را شبیه آتلیه درست کرده بودیم و یک گراند زیبایی برای آن طراحی شده بود. در اینجا هم با آنها صحبت می‌کردیم و یکسری هدایای متفاوت داشتیم مثل کارت پستال‌های امام زمانی یا آینه‌ای که مزین شده بود به این جمله که «بعت می‌کنم همین ساعت همین لحظه» که ما بعت‌مان با امام زمان(عج) را در این آینه می‌دیدیم. یکسری هدایای شکیل و زیبایی که متبرک شده بود به جملات شهدا در خصوص امام زمان(عج) و دوستی با امام زمان(عج) و هر چیزی که باعث دوستی و نزدیکی ما به امام زمان(عج) می‌شد. به طور نمونه یکی از این هدایا کارت پستالی مزین به این جمله شهید اوینی بود که می‌گویند: «سربراز امام زمان(عج) سربرازان امام زمان(عج) از هیچ چیز جز گناهان خودشان نمی‌ترسند.»

ما این دوستان را دعوت و شروع می‌کردیم با آنها درباره امام زمان(عج) صحبت کن‌ر. اینکه امام زمان(عج) پدر آسمانی همه ما هستند و چقدر با امام زمان(عج) دوست هستیم. چقدر از تباط داریم و چه می‌توانیم بکنیم تا لیخند رضایت را به روی لب‌های امام زمان(عج) بیاوریم. چالش ما به این صورت بود که هر کس به این غرفه می‌آید یا خودش عهد می‌بندد کار خطایی که تا الآن انجام می‌داده و نباید انجام دهد یا کار درستی که باید انجام می‌داده و انجام نمی‌داده را اصلاح کند و از این به بعد برای رضایت امام زمان(عج) کاری نکند. در ادامه توضیح می‌دادیم یکی از کارهایی که ما می‌توانیم لیخند رضایت را روی لبان امام زمان(عج) می‌آورد، این است که ما حجاب‌مان کامل باشد. بچه‌هایی گفتمند کسی که می‌خواهد در این آتلیه عکس بگیرد، باید حجابش به گونه‌ای باشد که وقتی امام زمان(عج) آن عکس را می‌بینند لیخند بزنند. به این ترتیب بود که این دختران دهه نودی هم هدایای را در نظر گرفته بودیم. تعداد زیادی از مراجعان به غرفه‌های ما این بچه‌ها بودند که ما به آنها روسری هدی می‌دادیم. همچنین بچه‌ها با این دختران درباره شهدا و همراهی شهدا در زندگی‌شان صحبت می‌کردند و اینکه حالا که به سن تکلیف رسیده‌اند باید چه اتفاقاتی در این پاره زندگی‌شان بیفتد. علاوه بر این ما در غرفه‌های ورودی برای دختر خانم‌های دهه نودی که حجاب‌شان را کامل رعایت کرده بودند، اسباب‌بازی‌های مناسبی که به سن‌شان می‌خورد تهیه کرده بودیم و به آنها هدی می‌دادیم. کار ویژه شما در نمایشگاه کتاب چه بود؟

ما در غرفه حیاط یک کار خیلی ویژه کردیم و چالشی تحت عنوان چالش عکاسی یا آتلیه عکاسی رایگان داشتیم.

آتلیه عکاسی رایگان! یعنی از مردم رایگان عکس می‌گرفتید؟ شرسطش چه بود؟

بچه‌ها از خانم‌های کم‌حجابی که داخل حیاط حضور داشتند دعوت می‌کردند تا به داخل غرفه ما بیایند، با این عنوان که ما یک عکاسی رایگان ویژه داریم. در ادامه توضیح می‌دادیم یکی از کارهایی که ما می‌توانیم لیخند رضایت را روی لبان امام زمان(عج) بیاوریم، این است که ما حجاب‌مان کامل باشد. بچه‌ها می‌گفتند کسی که می‌خواهد در این آتلیه عکس بگیرد، باید حجابش به گونه‌ای باشد که وقتی امام زمان (عج) آن عکس را می‌بینند لیخند بزنند

برای دختر بچه‌ها و نوجوانان هم برنامه‌ای داشتید؟

بچه‌ها از خانم‌های کم‌حجابی که داخل حیاط حضور داشتند دعوت می‌کردند تا به داخل غرفه ما بیایند، با این عنوان که ما یک عکاسی رایگان ویژه داریم. در ادامه توضیح می‌دادیم یکی از کارهایی که ما می‌توانیم لیخند رضایت را روی لبان امام زمان(عج) بیاوریم، این است که ما حجاب‌مان کامل باشد. بچه‌ها می‌گفتند کسی که می‌خواهد در این آتلیه عکس بگیرد، باید حجابش به گونه‌ای باشد که وقتی امام زمان (عج) آن عکس را می‌بینند لیخند بزنند

چرا این خانم این همه متقلب شده بودند؟ این خانم گفتمند من امروز صبح با امام زمان (عج) حرف زدم و به ایشان توسل کردم. فکر نمی‌کردم اینقدر سریع جواب بدهند و با من حرف بزنند. در این مدت خیلی از خانم‌ها در برابر امام زمان(عج) ابراز عجز می‌کردند. خیلی از این خانم‌هایی که شاید در ظاهر خیلی محجبه نبودند، نسبت به امام زمان(عج) خیلی ادب داشتند. خیلی از آنها می‌گفتند ما در برابر امام زمان(عج) خیلی کم و ناچیز هستیم و خجالت می‌کشیم با امام زمان(عج) حرف بزنیم، اما خیلی از تباط خوبی برقرار می‌کردند و این کار اثر گذاری خوبی داشت.

وبترین

زنان برتر ایران زمین

در کتاب «زنان برتر ایران زمین» نوشته پریسا آقارفعی، به مشخصات، مسئولیت‌ها و معرفی جایگاه زنان شناخته‌شده ایران پرداخته شده است.

روایت زن، روایت صبوری و محبت است. روایت عطیه الهی که با مظلومیت جاذبه تربیت خود می‌تواند جهانی را تسخیر کند، موجود لطیفی که سختی‌ها را به جان می‌خرد و مرهمی بر دل‌های زخم‌خورده می‌شود. زن قدرتی است حکم شده در دل تاریخ که گاه در لابه‌لای ورق‌های کتاب زندگی گم می‌شود. در بستر تاریخ، همیشه حضور زن و نقش مهم او را در جامعه می‌بینیم که استعدادهای انسانی‌اش (ایمان، فقه، عقل، آگاهی، خلافت، ابداع و مشاوره) را بروز و ظهور داده است.

در بخشی از کتاب زنان برتر ایران زمین می‌خوانید:

هر گاه صحبت از نقش زن در دوران معاصر ایران می‌شود، غیر از آنچه به طور طبیعی و سنتی وظیفه وی می‌شمارند، بلافاصله حضور اجتماعی او در صحنه‌های نوین جامعه به ذهن متبادر می‌شود.

ساموئل بنجامین مؤلف سفرنامه‌ای با نام خودش و با ذیل عنوان ایران و ایرانیان عصر ناصرالدین شاه، چندین اظهار نظر کرده است. اگر عجولانه قضاوت و نتیجه‌گیری شود که زنان ایرانی عقب‌افتاده و نادان هستند، اشتباه محض است. آنها اگر چه، تحصیلکرده و آشنا به تمدن غربی نیستند بلکه در امور اجتماعی و سیاسی کشور نفوذ دارند و در پشت پرده خیلی کارها با مشارکت و مساعی آنها می‌گذرد.

با کوشش در زوایای تاریخ، نقش‌های دیگری غیر از صرفاً همسری و مادری را در همان هنگام هم که خبری از تحولات جدید و افکار نوین نبود، از زنان می‌یابیم.

ایشان حتی در زمانی که برده‌نشین بودند، به هنرها و فوننی روی آوردند تا ابعاد مختلف وجودی خود را نشان دهند. در زمان قاجار ما به زنانی برمی‌خوریم که صاحب هنرهایی چون نقاشی، تذهیب، مینیاتور و خوشنویسی بودند و در این عرصه‌ها حتی در مقام استادی قرار داشته و بسیاری از هنرمندان بعدی را تربیت کرده‌اند، ولی نام و نشانی از ایشان چندان مشاهده نمی‌شود.

■ **فاطمه سلطان خانم‌باشی**

فاطمه‌سلطان باغبان باشی معروف به باشی و خانم‌باشی از همسران ناصرالدین‌شاه در سال‌های آخر عمر اوست که بسیار محبوب بود، اما عشق شاه به خواهر کوچک‌ترش ماه رخسار خانم او را چنان گرفتار حسادت کرد که ردپایی از او در ماجرای ترور هم‌سرش بر جای مانده است.

■ **ملافضه کتاب**

وی زنی عالم، فاضل و ادیب و خوشنویس بود و کشف‌الغطا را نوشت. او سرپرستی تدریس اصول و فقه و حدیث را بر عهده داشت و بعضی از علما کتاب قوانین میرزای قزوینی را نزد او خواندند. گفته‌اند که وی از راه استنساخ کتب امرار معاش می‌کرد.

حقوق‌زنان

حقوق مالی زن در زندگی مشترک

حقوق مالی زن در زندگی مشترک، بستسته به موقت یا دائم بودن عقد نکاح، متفاوت است و برخی از آنها در عقد موقت وجود ندارند، اما با این حال، به طور کلی، حق مهریه، حق نفقه، حق اجرت‌المثل، حق ارث، حق تصفیف اموال، در صورت قبول شرط تصفیف، هنگام عقد از سمت مرد و حق دریافت مستمری شوهر، بعد از فوت وی، از جمله حقوق مالی و سهم زن در زندگی مشترک هستند.

از تکالیفی که به واسطه عقد ازدواج دائم، برای مرد ایجاد می‌شود، می‌توان به مکلف شدن مرد، به پرداخت نفقه و مهریه زن که از جمله حقوق مالی زن در زندگی مشترک هستند، اشاره کرد، اما حقوق مالی‌ای که مرد، به واسطه عقد ازدواج، موظف به پرداخت آنها به زن است، منحصر به مهریه و نفقه نیست.

حقوق مالی و سهم زن در زندگی مشترک، عبارتند از:

حق مهریه: مهریه، از حقوق مالی زن در زندگی مشترک، که به واسطه عقد نکاح دائم و موقت بوده و می‌تواند شامل هر آن چیزی باشد که مالکیت داشته و دارای منفعت عقلایی است. زنان به محض وقوع عقد نکاح دائم یا موقت، مالک مهر شده و می‌توانند هر تصرفی را که می‌خواهند در آن بنمایند.

حق نفقه: از دیگر حقوق مالی زن در زندگی مشترک، نفقه است که در نکاح دائم، بدون نیاز به شرط کردن آن، به محض وقوع عقد و در صورت وجود تکمین عام و خاص زن از مرد، به او تعلق می‌گیرد اما در عقد موقت، صرفاً در صورتی که شرط شده باشد، وجود خواهد داشت.

حق اجرت‌المثل: اجرت‌المثل، یکی از حقوق مالی و سهم زن در زندگی مشترک بوده که در واقع، مزد کارهایی است که زن در طول زندگی مشترک با همسر خود، به دستور او و بدون قصد تبرع، انجام داده است. اجرت‌المثل در عقد موقت نیز در صورت وجود شرایط آن وجود خواهد داشت.

حق ارث: ارث نیز می‌توان یکی از حقوق مالی و سهم زن در زندگی مشترک دانست، با این توضیح که زوجین در عقد نکاح دائم، برخلاف نکاح موقت، از یکدیگر ارث می‌برند و در صورتی که شوهر، رودتر از زوجه خود، فوت کند، زن از او، ارث خواهد برد و حتی می‌تواند مهریه خود را نیز از ماترک همسر متوفی، مطالبه کند.

حق تصفیف اموال: حق تصفیف اموال در صورتی از حقوق مالی زن در زندگی مشترک است که اولاً مرد، شرط تصفیف را هنگام عقد ازدواج پذیرفته باشد، ثانیاً با میل و تمایل خودش، اقدام به طلاق همسر خود کند و ثالثاً اموالی داشته باشد که بعد از ازدواج، در طول زندگی مشترک، به دست آمده باشند. بحت تصفیف در طول زندگی، مطرح نیست و صرفاً منحصر به زمان طلاق به درخواست مرد است.

حق بهره‌مند شدن از مستمری شوهر: یکی دیگر از حقوق مالی زن در زندگی مشترک، بهره‌مند شدن او، از حقوق مستمری همسر فوت شده‌اش است که این امر، تنها در صورتی محقق می‌شود که اولاً شوهر، مستمری‌بگیر باشد، ثانیاً فوت کرده باشد، بنابراین بهره‌مندی زن از این حق نیز همانند ارث، منوط به فوت همسر است.